

Rapport från Regionalt samråd för arbete mot segregation i Skåne

Den socioekonomiska ojämlikheten ökar i samhället vilket märks såväl globalt som lokalt med social oro och segregationsproblem. Genom flernivåsamverkan mellan offentlig och idéburen sektor kan nya strategier och arbetsmetoder utvecklas för att bidra till minskad segregation i lokalsamhället. Det pågår många lokala och regionala initiativ för att motverka segregation och främja delaktighet och inkludering, det har dock saknats ett regionalt forum på ledningsnivå mellan myndigheter och idéburna organisationer som kan skapa bättre förutsättningar för tvärsektorieell samverkan på området. Regionalt samråd för arbete mot segregationen i Skåne är ett idéburet initiativ för att skapa en dialogyta mellan beslutsfattande tjänstepersoner inom offentlig och idéburen sektor. Samrådets syfte är att dela kunskaper, identifiera struktur- och systemfel samt ta gemensamma initiativ till lösningar. Samrådets parter skulle kunna arbeta mer systematiskt med uppföljning för att fånga upp goda initiativ för spridning som stärker det samrådet gemensamt vill bidra till. Genom samrådet byggs en infrastruktur för samverkan som kan bidra till att skapa förutsättningar för insatser och ge nya synergieffekter i arbetet mot segregation.

Om Delmos-projektet

NÄTVERKET- Idéburen sektor Skåne blev 2021 beviljade projektmedel från myndigheten Delegationen mot segregation. Projektets syfte är att öka samverkan mellan den idéburna och den offentliga sektorn. I Skåne finns det ett antal lokala överenskommelser med idéburen sektor där man på strategisk nivå pratar om samverkan mellan de olika sektorerna. En del av projektet är att stötta upp dessa lokala processer. En annan del av projektet är kunskapsinsamling. Här ska NÄTVERKET ta fram en kartläggning av hur samverkan fungerar, vad det finns för hinder och möjligheter till idéburen och offentlig samverkan. Den tredje delen av projektet är att bygga upp det regionala samråd som detta PM handlar om.

De här tre delarna anser NÄTVERKET är viktiga förutsättningar för en stark samverkan som i sin tur kan leda till minskad segregation och bättre levnadsvillkor för den enskilde individen.

Nulägesbeskrivning utifrån samrådets parter roller och uppdrag

NÄTVERKET Idéburen sektor i Skåne verkar utifrån i huvudsak två centrala plattformar som båda knyter an till det regionala samrådet: 1) Överenskommelsen Skåne, vilken ger en viktig dialogyta med Region Skånes politiker. Det saknas dock motsvarande dialogyta med beslutsfattande tjänstepersoner inom Region Skåne. 2) Partnerskap Skåne som är en samverkansplattform som syftar till att främja nyanländas hälsa och delaktighet. NÄTVERKET sitter inte i styrgruppen för Partnerskap Skåne, men ser ett behov av dialog och samverkan med beslutsfattare inom partnerskapet. Dock sitter NÄTVERKET med i styrgruppen för TIA- och NAD-samordningen (som är en del av Partnerskap Skåne) och bidrar med övergripande processtöd och samordning.

Lärosäten Syd: Malmö Universitet arbetar sedan 2014 tillsammans med Malmö stad i ett gemensamt projekt "Malmöbornas väg till utbildning", vilket är en kunskapsallians mellan Malmö stad och Malmö Universitet. Ett kunskapsunderlag har tagits fram som visar hur födelseland och var man bor påverkar vägen mot vidare studier. Kunskapsunderlaget kommer att publiceras i en kommande rapport. Aktuella utvecklingsfrågor för universitetet är bland annat arbete med validering och kompletterande utbildningar där universitetet samverkar med kommunens studie- och yrkesvägledare, projektidéer kring testbäddar för vägledning samt att fortsatt driva frågan kring SFI för nyanlända akademiker. En identifierad utmaning är att försörjningskravet för permanent

uppehållstillstånd leder till att fler nyanlända akademiker väljer mindre kvalificerade yrken istället för kompletterande utbildningar. En aktuell fråga är hur nyanländas kompetenser kan tillvaratas i ett breddat rekryterings- och inkluderingsperspektiv.

Länsstyrelsen arbetar för närvarande med stöd för barn och ungas trygga och goda uppväxtvillkor genom att ge ett samlat stöd till kommuner kring främjande och förebyggande insatser för att stärka skyddsfaktorer och minimera riskfaktorer. Länsstyrelsen har tagit fram lägesbilder som kan nyttjas i detta forum. Inom integrationsuppdraget fördelar länsstyrelsen statsbidrag till tidiga insatser för asylsökande och till kommuner för att stärka mottagningskapaciteten av nyanlända. Länsstyrelsen arbetar även med bostadsförsörjningsfrågor bland annat genom medverkan i Skånskt Bostadsnätverk. Länsstyrelsen följer DELMOS Segregationsbarometer i samband med yttrande över kommunernas områdesbegränsningar för egenbosatta asylsökande.

Svenska kyrkan beskriver sig som en folkkyrka med ett ansvar för alla som vistas i församlingen oavsett trosinriktning eller medlemskap. Kyrkan ser på arbetet mot segregation som att det handlar om människovärdet och där människor besitter förmågor och resurser. I församlingarna märks ett ökat behov av materiellt stöd genom utdelning av matkassar, kläder och ekonomiskt stöd genom fondmedel. Kyrkans diakonala arbete utgår ifrån en självavårdande aspekt med fokus på psykosocialt arbete och arbetet sker på individ-, grupp- och samhällsnivå. Ofta handlar det diakonala arbetet om stöd i myndighets- och vårdkontakter, men hamnar ofta i en välgörenhetsroll istället för att arbeta långsiktigt. Svenska kyrkan ser konsekvenserna av ökade inkomstklyftor och socioekonomisk segregation genom att fler utsatta grupper söker stöd. Integrationsarbetet i församlingarna varierar beroende på lokal kontext, med barn- och ungdomsarbete, språkcaféer med mera

Röda Korset finns i hela Sverige och har närvaro i ett 30-tal socioekonomiskt utsatta områden, i Skåne främst i Malmö och Helsingborg. Röda Korset arbetar långsiktigt i områdena med lokal närvaro i bred samverkan med andra lokala aktörer. Arbetet sker behovsbaserat samtidigt som dom strukturella faktorerna beaktas. Röda Korset finns på flera nivåer i samhället och bedriver nationellt påverkansarbete genom kontakter med myndigheter och beslutsfattare. Ett uppmärksammat problem är att pandemins effekter slagit hårt mot utsatta grupper, och tar sig uttryck i stor stress och oro, ökade hälsoklyftor, trångboddhet, sjukdom och arbetslöshet, ökad psykisk ohälsa, våld i nära relationer, ökad hemlöshet och ökade behov av basalt stöd. Även lokalföreningarna har påverkats av pandemin, då man på vissa orter tvingats ställa in verksamheter i brist på volontärer. Föreningarna behöver nu stöttning i att starta upp igen och rekrytera nya frivilliga. Röda Korset uppmärksammar dock att den lokala handlingskraften är fantastisk. Många lokalföreningar har ställt om istället för att ställa in. En styrka har varit att samverka lokalt, dvs att aktörer tar stöd av varandra.

Arbetsförmedlingen fick ställa om väldigt snabbt under pandemin för att få in nya grupper i systemet. Arbetsmarknaden börjar bli bättre med efterfrågan på nyrekryteringar. Det pågår en stor reformering av Arbetsförmedlingen, med bland annat förslag på att myndigheten byter namn till Arbetsmarknadsmyndigheten. Arbetsförmedlingen arbetar mycket med utveckling av digitala kanaler till följd av minskad lokal närvaro och tillgänglighet. Utgångspunkten är att arbetssökande främst ska använda digitala tjänster, men alla klarar inte detta. Arbetsförmedlingen kommer framöver att få det svårare att gå in i samverkansprojekt, då man går mot att bli mer en upphandlingsmyndighet. Det är viktigt att få samverkansparter att förstå denna förflyttning.

Skånes kommuner är en intresseorganisation för kommunerna och ska utgöra en röst gentemot region och stat. Skånes kommuner som organisation kan dock inte ingå i projekt. Skånes kommuner arbetar för att främja samverkan mellan kommuner och ge stöd till kommuner. Inom

arbetsmarknadsområdet är samarbetet med Arbetsförmedlingen av största vikt men det finns en oro att vissa individer som inte kommer att kunna äga processen själv faller mellan stolarna. Detta kan medföra ett ökat tryck på försörjningsstöd i kommunerna. Skånes kommuner är sammankallande för ett strategiskt nätverk med kommunerna kring utbildning och arbetsmarknad. Detta forum kan vara en bra ingång för dialog och sprida kunskap och information.

RF SISU Skåne arbetar med att stötta Skånes 2 200 idrottsföreningar utifrån värdegrunden för RF SISU uppdrag. Ett särskilt uppdrag handlar om att stärka idrotten i segregerade områden. Utifrån Strategi 2025 som handlar om inkludering, har RF SISU använt segregationsbarometern och lagt på ett raster för att se var idrottsrörelsen är svag. Det finns ca 79 idrottssvaga områden i Skåne spridda på 17 kommuner. RF SISU har tagit fram en karta för att analysera och följa utvecklingen i dessa områden och har en samordnande och stödjande roll gentemot föreningarna för ökad inkludering av underrepresenterade grupper. RF SISU Skåne ser gärna samverkan med andra aktörer i dessa områden. I övrigt arbetar RF SISU med folkbildningsverksamhet Svenska från dag 1 för asylsökande och är med i TIA- och NAD-samordningen delregionalt i Sydöstra Skåne.

SISAM (Studieförbunden i samverkan) är en samverkanplattform för de tio studieförbunden i Skåne. Studieförbunden har olika profiler men utgår ifrån lokala behov och arbetar med olika civilsamhällesorganisationer i lokalsamhället utifrån ett fritt och frivilligt deltagande. Studieförbunden är ofta snabba och flexibla i att starta upp verksamhet utifrån aktuella behov, vilket ibland krockar med myndigheternas omställningstid. SISAM ser behov av att tillsammans med myndigheterna hitta genvägar för snabba insatser. Studieförbunden i Skåne arbetar mycket med Svenska från dag 1/Vardagssvenska och andra riktade bidragsformer. SISAM aktualiserar behovet av att öka människors delaktighet genom att t ex hitta samverkan kring de som står utanför digitaliseringen. I Skåne finns en överenskommelse mellan folkbildningen och Region Skåne (RUN och Kulturnämnden) som ger en plattform för att identifiera behov och ta initiativ till insatser.

Några gemensamma slutsatser och frågeställningar för samrådets fortsatta arbete:

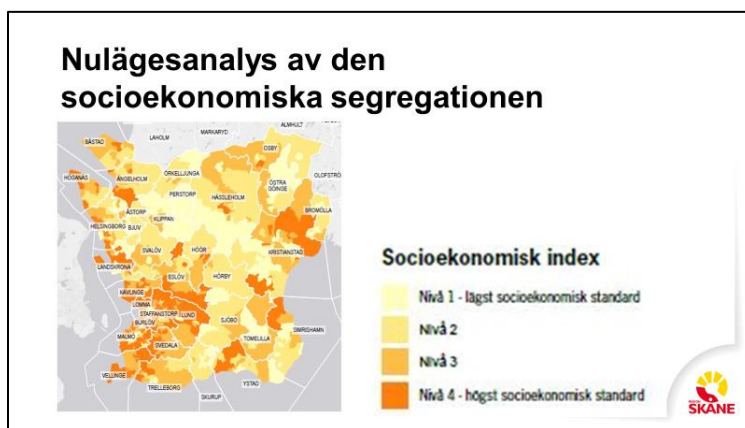
- Idéburna organisationer ser tydligt segregationens konsekvenser då de är verksamma i socioekonomiskt utsatta områden.
- Segregationsbarometern kan även vara ett bra och viktigt verktyg för samrådets fortsatta arbete.
- Gemensam utmaning – att fånga upp behov hos de som står utanför.
- Hur möta olika kommuners behov? Stor utmaning.
- Folkhögskolorna når de som är inskrivna hos AF, men de som står utanför kan studieförbunden nå genom mer uppsökande insatser, hitta samverkan kring nycklar för inkludering i samhället.
- Ser möjligheter till vidare analys med kompletterande uppgifter från övriga parter.
- Parterna i samrådet kan stötta varandras uppdrag genom att sprida uppdaterad information om respektive parts uppdrag, vilket kan underlätta samverkan. Till exempel Arbetsförmedlingens nya roll och förutsättningar.

Olika lager i analysen av segregation i Skåne

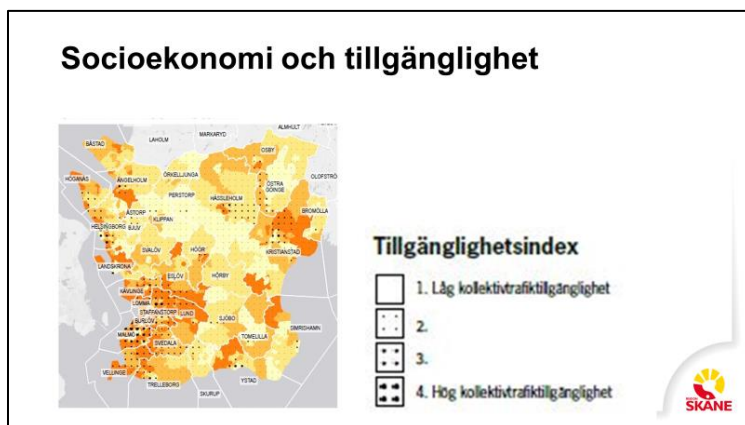
Regionalt samråd för arbete mot segregationen i Skåne har potential att bidra till en samlad bild av segregationen i Skåne, genom att kombinera kartläggningar, statistisk och rapporter från parterna med kvalitativa data och narrativ. På mötet 25 november blev det tydligt att idéburna organisationer ser och upplever segregationens effekter i det löpande arbetet, och att det är väldokumenterat hur segregationen syns i statistiken. Genom ett fortsatt arbete där denna kunskap delas och

dokumenteras så kan en ytterligare fördjupad nulägesbild tas fram. Denna kan sedan ligga till grund för förändringsarbete och välriktade operativa insatser.

Som en del av samrådet presenterade Region Skåne rapporten ["Den socioekonomiska segregationen i Skåne"](#) (bilaga 1). Rapporten togs fram inom ramen för ett Delmos-projekt med syftet att undersöka socioekonomisk segregation i relation till fysisk planering och regionala strukturer. En av ingångarna i analysen är orsaker till segregation är ett växelspel mellan strukturella och individuella drivkrafter. Rapporten visar att segregationen får effekter på individnivå men även långtgående effekter för samhället genom bland annat en segregerad arbetsmarknad och skolsegregation. Detta i sin tur ger negativa effekter för sammanhållningen i samhället och riskerar att minska den mellanmänniska tilliten i samhället. Rapporten resulterade bland annat i en nulägesanalys av den socioekonomiska segregationen i Skåne där man på delregional nivå kan se var skillnaderna mellan socioekonomisk standard är högst.

Figur 1

Figur 2

Vidare ger rapporten en inblick i hur socioekonomi hänger ihop med tillgänglighet. Figur 2 visar skillnader i tillgång till kollektivtrafik i Skåne.

På samrådet diskuterades även [Segregationsbarometern](#), ett verktyg som tillsammans med rapporten från Region Skåne ger en överblick kring hur segregationen ser ut statistiskt. Vidare nämnde länsstyrelsen de [Kommunblad med lägesbilder kring barn och ungas uppväxtvillkor](#) som publiceras av Länsstyrelsen. Även Region Skånes [Folkhälsorapport barn och unga i Skåne 2021](#) nämndes.

En annan aktuell rapport med bäring på segregation och samverkan mellan sektorerna är Röda Korsets rapport ["Människan i Krisen"](#) (bilaga 2). Rapporten ser möjligheter med ökad samverkan mellan sektorerna men ställer sig

kritisk till hur arbetet med krisberedskap går till idag:

”Den pågående utvecklingen av Sveriges krisberedskap öppnar möjligheter för ett mer flexibelt system anpassat till de människor som det syftar till att skydda. Men de senaste årens utredningar, underlag och beslut kring krisberedskap och totalförsvaret fokuserar snarare på ett ”systemperspektiv” än ser till konsekvenserna för de som drabbas vid en kris.”

Röda Korsets rapport fokuserar på krisberedskap men det är sannolikt att även segregationsförebyggande arbete hämmas av en liknande brist på fokus på sociala dimensioner och individer. De narrativ och den mångfald av synsätt på segregationen i Skåne som framkom under samrådet, i kombination med de rapporter som presenterades, är något NÄTVERKET vill ta fasta på framåt. En potential som går att se är att en regional samsyn skapas kring nuläge, som även inkluderar lärdomar från arbetet på fältet och drabbade individers perspektiv. I samband med

framtagandet av detta PM släppte Röda Korset ytterligare en rapport, [”Lokal kraft i Krisen”](#), kring coronapandemin och utsatta områden.

Samrådets arbete framåt

Beredningsgruppen arbetar vidare med att utveckla Samrådet framåt.

- Detta PM sprids till samrådets parter, NÄTVERKET:s medlemsorganisationer och i Överenskommelsen Skåne.
- Nästa samråd genomförs **31 mars 2022**
  - Beredning av mötet sker genom att NÄTVERKET hämtar in input och synpunkter kring dagordning och upplägg från Idéburna organisationer samt Samrådets parter.
  - Vidare kommer beredningsgruppen att göra omvärldsbevakning och se till att Samrådet behandlar aktuella frågor kopplat till segregation i Skåne
  - En idé är att varje möte har en inbjuden gäst som presenterar en aktuell rapport eller en muntlig beskrivning av ett specifikt fall.
  - Samrådet drivs vidare inom ramen för Delmos-projektet med fortsatt koppling till Överenskommelsen Skåne och Partnerskap Skåne